СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 16. Джерзи Сіти, Н. Дж., субота, 21. січня, 1928. VOL. XXXVI. No. 16. Jersey City, N. J., Saturday, January 21, 1928. THREE CENTS.

СЕНАТ ВІДКИДАЄ СМИТА

61 ГОЛОСІВ ЗА ВІДКИНЕННЄМ, 23 ПРОТИ.

ВАШИНГТОН, 19. січня. — 61 голосами проти 23 сенат рішив нині не допустити на сенаторське крісло Френка Смита, який мав представляти тут стейт Илиноїс.

Сенат приняв за основу причину, подану слідчим комітетом, на чолі котрого стояв сенатор Рід. Резолюція каже, що виборча агітація Смита противиться здоровій публичній політиці, не достойна для гідности й чести сенату, небезпечна для свобідного уряду та сплямлена обманьством і перекупством.

Заким прийшло до голосовання над остаточною резолюцією, приятелі Смита старалися вистаратись для нього право зложити хоч би тимчасову присягу. За сим проєктом навіть були деякі поважні сенатори, як Бора, але заким прийшло до голосування над внеском, вони змінили свій погляд і внесок відкинено.

ДЕМОКРАТИ ОСУДЖУЮТЬ ВИСТУП ГЕФЛИНА ПРОТИ КАТОЛИКІВ.

ЗА ГЕФЛИНОМ ЗАЯВИВСЯ ТІЛЬКИ ОДИН ГОЛОС.

ВАШИНГТОН, 19. січня. — Великий скандал, викликаний вчора сенатором з Алабами Гефлином, найшов свій відгук нині на нарадах демократичних сенаторів. Сенатор Робінсон, провідник демократів у сенаті, зложив у руки демократичного клюбу свій мандат провідника. У сей спосіб сенатор предложив до вирішення своїм клюбовим товаришам питанне нападу сенатора Гефлина на ґубернатора Смита й католиків та своєї відповіди на ті напади.

Демократичні сенатори без довшої дискусії оправдали сенатора Робінсона та осудили Гефлина 35 голосами проти 1. Сим одним голосом був сенатор Тремел.

АМЕРИКАНСЬКА КОМАНДА НЕ ВІРИТЬ У СМЕРТЬ САНДІНА.

ПРИПУСКАЄ ПІДСТУП З ПРОГОЛОШЕННЄМ ВІСТКИ ПРО СМЕРТЬ.

МАНАГВА, Нікараґва, 19. січня. — Команданти американських маринарів, що ведуть інтервенцію в Нікараґві, не дають віри вісткам, що, мовляв, ґенерал Сандіно мав погибнути від ран, які йому завдала американська бомба. Американці припускають, що Сандіно живе, а вістка се тільки хитрий підступ, що має на ціли заманити Американців на територію Сандіна, під якою підложено бомби або динаміт.

ТОРНАДО В ОГАЙО

ЗРОБИВ ВЕЛИКУ ШКОДУ У ПІВДЕННІЙ ЧАСТИНІ СТЕЙТУ.

СИНСИНАТИ, Огайо, 20. січня. — Полудневу частину сього стейту навістив нині коло пів до десятої години рано сильний ґураґан. У місті Синсинати завалено двацять будинків. Шкоди поважні. Ґураґан покалічив 35 людий, а одну людину вбив на місци.

Ґураґан навістив теж частину стейту Кентакі, де в околиці міста Луисвіла наробив шкоди ка яких сто тисяч долярів.

АРЕШТОВАННЄ ДИВНИХ ФАЛШІВНИКІВ МОНЕТИ.

НЮ ЙОРК, 20. січня. — Поліція арештувала тут нині Осипа Рітолі та його жінку за фалшованнє американських банкнотів. Фалшівництво справді небувале, бо фалшівники не тільки витирали зі старих банкнотів цифри, підставляючи замісць них нові, висші цифри, але й ще зміняли портрети на банкноті, даючи замісць портрета Вашинґтона або Лінколна портрет соціялістичного кандидата на суддю Пенкена.

Цікаво, що сі банкноти, повисщені з 5 долярів на 50 долярів, кружляли вже довший час, заким відкрито обман. Фалшівник набрав стілько відваги, що він прийшов навіть до крамниці братанка Пенкена та, купивши собі краваток, предложив 50-доляровий банкнот. Склеповий покупець приняв банкнот, але властитель відразу доглянув портрет свого кревняка та дав знати поліції. Поліція арештувала Рітолі та його жену, котрі дали сей банкнот у крамниці. Суд установив „бейл" на мужа в сумі 25,000 долярів, а [illegible] жінку 10,000, але вони не могли зложити сих сум, і їх [illegible]ано в арешті.

ДОЩ З КАМІННЯ В БОЛІВІЇ.

ТУЗЕМЦІ СТРАШНО ПЕРЕСТРАШИЛИСЯ ТИМ ЯВИЩЕМ.

ЛЯ ПАЗ, Болівія, 19. січня. — Околиця Тураґані була свідком небувалого метеорольоґічного явища. По наглім блиску й грохоті, неначе від грому, почав падати тут з неба дощ з каміння, яке то явище дуже перестрашило місцевих туземців; чим довше падав сей дощ, тим більше ставалося каміння, аж вкінці упав великий метеор, який, заки долетів до землі, розбився на дрібні кусники. Коли туземці охолонули зі страху, позбирали вони кусники метеора й занесли його до музея в Кохабамбі.

ТУРОК ХОТІВ СТАТИ ГОРОЖАНИНОМ, ВСТУПИВШИ ДО АРМІЇ.

ВАТЕРТАВН, Н. Й., 19. січня. — Морис Абуав, 22-літній Турок, думав, що стане горожанином Злучених Держав, коли вступить до армії. Сталося одначе инакше, як думав. Військові власти довідалися, що Абуав, який прибув до Ватертавн з Ню Йорку три місяці тому назад, дістався до сього краю нелеґально. Його депортують небаром до його вітчини.

3,500,000 ЦЕНТІВ У АВТОМАТАХ.

ВАШИНГТОН. — Міністерство фінансів видало звіт, з якого показується, що в 1927 році вкинено до автоматів для продажі одноцентових чоколядок, цукорків і ґуми до жування, — понад 3,500,000 центів, тобто 35 тисяч долярів.

ТЕЛЕФОНІЧНЕ ПОЛУЧЕННЯ МІЖ ВАШИНГТОНОМ И БРУКСЕЛЕЮ.

ВАШИНГТОН, 18. січня. — Вашинґтон і Брукселя, столиця Бельгії, є получені від четверга, 19. січня, бездротним телефоном. Перша телефонічна розмова відбулася між державним секретарем Келоґом і американським амбасадором у Бельгії Гібсоном. Бельгійський зноваж амбасадор у Вашингтоні, принц Алберт де Лін, говорив до бельгійського міністра залізниць, почт і телеграфів у Брукселі. Згадана розмова відбулася між 10 і 11 годиною рано.

НАТУРАЛІЗОВАНИЙ ГОРОЖАНИН СТРАТИВ 6 ЦАЛІВ ЗІ СВОГО ЗРОСТУ.

НЮ ЙОРК, 18. січня. — До Ню Йорку приїхав в серпні м. р. з Гавани Павло Сінкус. Мав він при собі американські горожанські папери на імя Павла Сінкуса. Іміґраційні власти звернули на них увагу, бо були в них місця дуже повитирані. Розпочато слідство, яке виказало, що П. Сінкус, натуралізований у 1916 році, був високий 5 стіп і 10 цалів, а Сінкус, що приїхав з Гавани, є лише 5 стіп і 4½ цалів високий. Покликано свідків, що були свідками Сінкуса при одержуванню горожанських паперів. Вони заявили, що теперішний Сінкус є цілком иншою особою від першого Сінкуса, що дістав горожанські папери в 1916 році.

Одначе Сінкус твердив, що він є тим самим Сінкусом, що одержав горожанські папери. Справа опинилася перед судом присяглих, який не повірив Сінкусови, що його зріст зменшився 6 цалів в протягу 10 літ.

Через те Сінкуса депортують у скорім часі до Гавани. Покищо віддано його під обсервацію психіятрів, бо його поведення в суді виказало, що в нього не всьо в порядку в голові; особливо його твердження що до зменшення зросту кажуть догадуватися, що Сінкус не є здоровий на умі.

ПРОДАВАЛИ ОТРУЮ САМОГУБЦЯМ.

ПАРИЖ. — Арештовано тут двох братів, які продавали отруйний порошок особам, що думали добровільно розпрощатися з тим світом.

Значне збільшення числа самогубств у Парижі й Орлеані, де за один місяць покінчило з життям 65 осіб, звернуло на себе увагу місцевої поліції. Розпочато слідство й арештовано обох братів.

Як показалось зі слідства, шкатулку з їдовитим порошком привезено з Індії.

ПІШКИ З БОСТОНУ ДО ПАРИЖА.

БОСТОН, Масс. — 25-літний Оден Істмен розпочав свою подорож пішки з Парижа до Бостону.

Буде він іти через Каваду, Аляску, Берингський пролив, який переплине в човні, через Сибір, европейську Росію, Польщу й Німеччину. Разом зробить він 15000 миль. Він вже раз подорожував з Сейлем, Масс., до Сен Франциско, Кал.

НОВА ФАБРИКА ДОЛЯРІВ В ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА. — Польська поліція відкрила в однім з тутешніх магазинів фабрику 5-доларових американських банкнотів. В часі ревізії найдено фальшиві банкноти. Підробляла їх Стефанія Шарай разом зі своїм мужем і сторожем дому. В звязи з сим переведено численні арештування.

РАДИТЬ ОБКРОЇТИ ГРАНИЦІ ПОЛЬЩІ.

БЕРЛІН. — Німецький професор Квидде, який разом з Французом Бюсоном одержав нагороду мира Нобля, виступив рішучо проти загарантовання великими державами границь Польщі.

Німецький пацифіст каже, що Польща в теперішних її границях є безнастанно загрозою европейського мира. Він радить тому, для закріплення мира в Европі, обкроїти конче границі Польщі.

НІМЕЦЬКІ ЧАСОПИСИ В ПОЛЬЩІ.

У Польщі виходить під сю пору 103 німецьких часописів, з того 51 політичних, 12 освітніх і педаґоґічних, 18 господарсько-економічних і 20 церковно-релігійних. Найбільше ґазет в німецькій мові виходить у Познані (15), потім ідуть Катовиці (13), Лодзь (13), Більськ (11), Бидгощ (2). В кількох инших містах виходить іще по 2—3 нім. ґазетки, в тому числі й у Львові (2). Як на неціли́х 2 міліони Німців у Польщі — цифра 103 періодичних видавництв доволі поважна.

ФРАНЦУСЬКИЙ МОНАРХІСТ РОЗПІЧНЕ БОРОТЬБУ ПРОТИ ПОЛІТИКИ ПАПИ.

Співробітник „Парі-Міді" відвідав у Брюкселі провідника франц. роялістів Льва Доде, який жиє там після втечі з паризької вязниці. Доде сказав, що небаром поїде до Риму, де хоче зачати боротьбу проти політики папи.

СТРАШНА ПІМСТА КОМУНІСТА.

У Катеринославі арештовано робітника Романенка, члена комуністичної партії, який спричинив розбиття пасажирського поїзду. В часі сеї катастрофи погибло значне число людей.

Свій вчинок оправдував Романенко бажанням пімсти на залізничім начальнику стації.

ДВА РОКИ ВЯЗНИЦІ ЗА ПРОТИЖИДІВСЬКУ БЕСІДУ.

МОСКВА. — Тутешні часописи пишуть, що сільського голяра Боднарчука засуджено на два роки вязниці за те, що виголошував антисемітську промову на публичнім вічу, яке відбулося у селі Спалятовки, на Україні. У хвилі як член Округ. Виконавчого Комітету промовляв до зібраних, Боднарчук попросив о слово й почав немилосердно атакувати Жидів, заявляючи, що всі клопоти на Україні спричиняють Жиди й жидівський уряд. Його арештовано, взято перед суд і відразу засуджено на пять літ вязниці, але потім знижено кару на два роки.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ АМБАСАДОР ДОВҐАЛЕВСЬКИЙ У ПАРИЖІ.

ПАРИЖ. — Приїхав тут новоіменований совітський амбасадор Довґалевський, що заняв місце Х. Раковського. Сам амбасадор та його жінка й дочка були скромно одягнені. Жінки попередних амбасадорів, Красіна, Раковського й Літвінова викликували нераз критику соціялістичних кругів своїми пишними строями та діямантами.

Довґалевський поміркований комуніст і не належить до центрального комітету комуністичної партії. Він був давніше послом в Стокгольмі, опісля народним комісарем почт, а на останку послом у Токіо, в Японії.

ТУРКИ ВІДМОВИЛИСЯ ВІД ПІДВОДНИХ ЛОДОК.

ГАГА. — Турецьке правительство відмовилося від приняття побудованих для Туреччини в Амстердамі підводних лодок. Зробило воно се на тій основі, що компанія, яка побудувала згадані лодки, одержала контракт на їх будову через підкупство.

РОЗСТРІЛ РОБІТНИКІВ, ЩО ПЕРЕХОВУВАЛИ ШПІОНІВ.

БЕРЛІН, 18. січня. — У Суздалі в Совітськім Союзі розстрілено робітників Гужова, Назарова й металіста Ґрішина. Їм закидували переховування шпіонів антанти.

З УКР.-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ „ДОМ ЛЮДОВИ".

Холмський часопис „Нарід" доносить, що з дозволу центральної польської влади недобудована в Холмі церква св. Параскеви має бути перероблена на „дом людови". В сій справі приїзділа до Варшави делеґація.

КОРОЛЕВА СИТКІВКИ ВИХОДИТЬ ЗАМУЖ.

Зузанна Ленґлен, „королева сітківки", задумує вийти замуж за одного з американських міліярдерів. Вона впевняє одначе репортерів світової преси, що мимо такого великого маєтку її судженого, вона виходить замуж лише з великої любови.

ІҐУМЕН ПОЛЬСЬКОГО МОНАСТИРЯ В КИЇВІ ШПІОНОМ

БОЛЬШЕВИКИ БУДУТЬ СУДИТИ СВЯЩЕНИКА СКАЛЬСЬКОГО ЗА ШПІОНАЖУ В КОРИСТЬ ПОЛЬЩІ.

МОСКВА, 19. січня. — Київський Найвисший Військовий Суд буде судити небаром за шпіонажу в користь Польщі священика Теофіля Скальського. Скальський, що є іґуменом монастиря й парохом польської катедри в Київі, орґанізував протисовітський заговір серед польської інтеліґенції на Україні.

Він провадив теж контрреволюційну роботу й був в тісних зносинах з польським шпіонським департаментом. Совітська влада обжаловує теж Скальського, що він укривав у себе польських священиків і монахів, які при його помочі перейшли совітсько-польську границю й передали важні інформації польським властям.

ТРОЦЬКОГО ЗАСЛАНО ЗА СПІВДІЛАННЯ З ВОРОГАМИ СОВІТІВ.

МАВ ПОРОЗУМІВАТИСЬ З БУРЖУАЗНИМИ ПРАВИТЕЛЬСТВАМИ ДЛЯ ПІДКОПАННЯ ВІРИ В СОВІТСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО.

БЕРЛІН, 19. січня. — Совітська влада видала комунікат, в якім подає причини заслання Троцького й 30 членів опозиції.

Одною з тих причин є обжалування, що Троцький війшов у порозуміння з буржуазними европейськими правительствами в ціли підкопання віри в совітське правительство. Також закидується Троцькому й иншим членам опозиції, що вони, по виключенню їх Конґресом з комуністичної партії, старалися основати нову антисовітську орґанізацію.

Щож до других членів опозиції як Зіновєв, Каменев і инші, які повинувалися карі, назначеній 15-тим Конґресом партії, то їх вислано лише до ріжних европейських провінцій Совітського Союза. Вони мають сповняти там партійну роботу, очікуючи аж їх знова приймуть у члени комуністичної партії.

ВІДКРИТО КОМУНІСТИЧНИЙ ЗАГОВІР У ЛИТВІ.

АРЕШТУВАННЯ 12 КОМУНІСТІВ У КОВНІ.

КОВНО, Литва, 19. січня. — Минулого вівтірка арештовано тут 12 комуністів, яких обжалувано за заговір проти литовського правительства. Вони станують перед воєнним судом.

Арештування наступило по відкриттю комуністичної орґанізації в Ковні.

ПОЛЬЩА Й РУМУНІЯ ПОРОЗУМІВАЮТЬСЯ.

НА ВИПАДОК ВІЙНИ ПОЛЬЩА ВИШЛЕ ВІЙСЬКО ДО РУМУНІЇ, А ФРАНЦІЯ ДО ҐДАНСЬКА.

БЕРЛІН, 19. січня. — Часопис „Ізвєстія" пише, що в Букарешті, столиці Румунії, перебуває тепер ґенерал Сосновський, інспектор польської армії. Перебуває він тут як висланник Франції, щоби повідомити Румунію про зміну в стратеґічних плянах, на случай війни Совітського Союза з Румунією з причини Бесарабії. Відповідно до найновійшого пляну, Польща, на случай війни, має вислати своє військо до Румунії, а Франція вишле свої війська до Данціґа, щоби відтяти Совітський Союз від Німеччини. Румунія знова вишле своє військо до Юґославії, щоби помогти сьому краєви проти можливого нападу Італії. Румунська армія є за слаба, щоби опертися совітській армії. Вона не є добре зоружена й тому мусить затягнути пожичку від Польщі на своє зорушення.

Румунський міністер війни обдумав вже пляни на заосмотрення румунської армії в зброю. Забере се кілька літ, в протягу яких румунська армія буде заосмотрена в тенки, аероплями й инші роди оружжя.

ВІДКРИТТЯ ПОКЛАДІВ ПЛЯТИНИ В АФРИЦІ.

МІНЕРАЛЬНІ ПОЛЯ ОБІЙМАЮТЬ 40 МИЛЬ ПРОСТОРУ.

ФРІТАВН, Сієрра Ліоне, 19. січня. — Правительство Сієрра Ліоне оповістило, що відкрито тут богаті поклади плятини, які обіймають 40 миль простору й представляють неоцінену вартість.

Прібки сього цінного мінералу вислано до аналізи до Лондону. Аналіза виказала, що згадані прібки дорівнюють що до свого складу плятині з Уральських гір або з полудневої Африки.

Правительство Сієрра Ліоне заявило, що дасть подрібні інформації щодо місцевости, де находяться поля плятини, кожній фірмі або особам, що відповідають вимогам правительства, що до свого фінансового стану й спосібности розпочати викопування сього мінералу.

Плятина коштує тепер 70 долярів за унцію. Більше як половину усього світового припасу плятини доставляє Совітський Союз.

ПОРТУҐАЛЬСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО АРЕШТУЄ ШМАТЯРІВ.

ЛІСБОНА, Портуґалія, 19. січня. — Лісбонська поліція арештувала більше ніж 200 мущин, жінок і дітей, які збирали шмати й кости по вулицях і збірниках відпадків міста Лісбони й перевела з ними слідство.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Загряниці:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 496 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ТРОЦЬКИЙ НА ЗАСЛАННЮ

Ніс вовк — понесли і вовка. Таке прийде на думку не одному, хто ставиться неприхильно до червоних можновладців з Москви, а почує, як другий по Леніні совітський потентат Троцький мусів опустити Москву і йти на вигнання. Мусів йти, бо так зарядив премієр Сталін, політичний противник Троцького. А Сталін тепер при владі. Опираючись отже на грубу силу своєї влади, усуває свого противника, засуджуючи його на вигнання. Над Троцьким нема нам чого боліти, бо і на його сумлінню ті стотисячні чи міліонові жертви совітського режіму, що згинули з рук чекістів, червоноармейців чи яких других за те, що не погоджувалися з комуністичними експериментами. І коли Троцький засуджений тепер на повільну смерть на вигнанню — то це тільки відплата судьби за його власну політичну нетерпимість, відплата за смерть і муки других.

Але коли приглянемося тому вигнанню з боку комуніста, то побачимо, що отсе партійна нетерпимість в комуністичних рядах доходить до того, що один ідейний комуніст, скажім Сталін, забиває чи там усуває в брутальний спосіб другого ідейного комуніста, в тім случаю Троцького. Бо в комуністичному розумінню їх обох, себто Сталіна і Троцького, треба уважати за ідейних комуністів, які тільки ріжнилися між собою що до способів, якими можна як найкраще завести „совітський рай" в Росії. І ото з тих двох людей, які хочуть творити рай на землі, не може один стерпіти навіть противної думки другого і йде з ножем на свого товарища. І ото Сталін позбувається свого противника в такий самий спосіб як позбувалися російські царі колишніх революціонерів. Навіть тут показують московські большевики те, що вони дійсні і вірні спадкоємці білих царів. Бо колись протестували вони самі перед світом проти заслань на Сибір і других насильств царату, а сегодня ставши панами в Кремлю, уживають супроти своїх противників одних і тих самих метод.

А діється це тому, бо автократія — чи вона біла чи червона — є одна і та сама. Її суть всюди однакова, тому й методи однакові. Коли в Америці станули кандидувати на президентів, Вилзон з демократичної партії, а Гюз з републиканської, перші обрахунки голосів подали, що вийшов президентом Гюз. Тоді Вилзон вислав йому сейчас сердечну гратуляційну телеграму з приводу вибору. Над ранком, коли перерахували точнійше голоси, показалося, що президентом зістав вибраний Вилзон. Тоді Гюз поспішив перший зложити Вилзонові свої желання. Ось так виглядає політична боротьба в демократії. Автократія нездібна до цего.

ОЗБРОЄННЯ РОСТЕ

По останній війні майже всі світові держави проголосили, що тепер наступають часи пацифікації світа. Після пережитих страхіть Великої Війни голосили й голосять ріжні політики далі, що годі вже думати про нову війну і тепер ніби то шукають шляхів до цілковитого знищення мілітаризму. Для того скликають ріжні конференції, наради й конгреси та засновуються ріжні пацифістичні організації, що пропо відують обезброєння народів.

Але в практичному життю збройні сили ріжних держав все ростуть та ростуть. Военні буджети багатьох держав уже далеко перевищили витрати, які вони робили на армію до Великої Війни. Військова натуральна та грошева повинність все більшим та більшим тягаром налягає на всі народи світа, бо сучасне заосмотрення армії, її утримання та підготовка до війни вимагає далеко більших витрат, ніж це було до Великої Війни. Тепер маємо тисячі инших нових орудій та засобів війни, а це коштує грубі гроші.

Навіть Німеччина, яка може тримати всього стотисячну армію, за останній рік побільшила дуже значно свій військовий буджет й він вже знову займає в загальнодержавних витратах Німеччини дуже значну позицію. До того военні спеціялісти инших держав кажуть, що система німецької підготовки армії тепер так удосконалена, що в разі війни Німеччина навіть зі своїми невеликими кадрами може стати дуже поважною й навіть грізною мілітарною силою. Особливо Франція та Польща потерпають за німецьку военну підготовку. Французські військові фаховці є тої думки, що Німеччина може тепер виставити не так чисельну, як в останній війні армію, але за те досконально вишколену. На їх думку, в нім. армії будуть високо кваліфіковані військові спеціялісти, проти яких Франція чи Польща зможуть поставити розмірно погано вивчену масу своїх бойців.

Крім того й инші держави, як наприклад Італія чи Росія, завжди здібні зробити якийсь неспокійний вибрик. Це все нервує Европу, а тому вона чимраз більше зброїться.

Так само й на морю маємо велику конкуренцію морських сил. Після розгрому могутньої німецької фльоти, найбільшими морськими силами володіти стали три держави: Злучені Держави, Англія та Японія. Лише обєднані фльоти инших держав, як Франції, Італії та инших можуть дорівнювати кождій з цих держав.

Оті три найбільші морські держави мусять звертати головну увагу на оборону своїх морських границь та кольоніяльних володінь. Вони конкурують на морі лише поміж собою.

Організація та утримання морської фльоти є ще дорожча ніж армія. І коли на буджетах континентальних держав тяжать видатки на утримання сухопутних армій, то у витратах морських держав найбільше гроша зїдає фльота.

По великій війні почалися перегони в збільшенню фльот між Злученими Державами, Англію та Японією. Нарешті витрати на фльоти досягли таких розмірів, що вже далі годі було йти. Тому ці три держави почали шукати шляхів до припинення цих перегонів. Для того скликано дескільки підготовчих нарад, а між ними і Вашингтонську Конференцію в справі обмеження морського зброєння. В тій конференції, крім зазначених головних морських держав, брали участь також і инші держави, що мають військову фльоту.

До загального обмеження морських військових сил ті держави остаточно не прийшли, але між Злученими Державами, Англією та Японією була утворена згода, що відносини морських сил цих держав мають бути такі: 5—5—3. Себто Америка й Англія мають рівне число морських по 5 бойових одиниць ріжних типів проти трьох таких же одиниць японських. Фльоти Франції та Італії, або инших держав до цієї формули не належать і вони мають инші спеціяльні умови обмеження їх розбудови.

Здавалося, що по установленню певної норми бойових Америка, ні Японія не будуть морських одиниць, ні Англія, ні потребувати великих витрат на розбудову своїх фльот. Здавалося, що вони будуть лише заміновати старі кораблі новими, та будуть удосконалювати їх боєву здатність, відповідно до нових вимог військової науки та техніки.

Але ось чуємо, що секретар фльоти Вилбер вносить законопроект про затвердження програми будови нових кружляків, міненосців та субмарин. Програма та розрахована на збудовання в протязі пяти років 70 бойових одиниць вартости 725 міліонів долярів. Намічено будувати: 25 легких кружляків, 32 субмарини, десять нищителів та чотири пароплави для аероплянів.

Хоч морський міністер і говорить, що ця програма не порушує Вашингтонського договору 5—5—3, то вона викликує зате занепокоєння в инших державах, які починають і собі поліпшувати свої фльоти.

А те все відсуває ідею пацифікації, обезброєння народів та усунення війни ще далі в кут, а натомісць скріплює мілітаризм.

Зброєння народів ще ніколи не принесло користи народам, а натомісць викликувало завжди нові кріваві війни. Шлях мілітарний є страшний і небезпечний. Історія учить, що дуже часто падали держави підчас катастроф під ударом таки свого власного мілітаризму.

СОН І ЗЛОЧИН.

Хоч досліди над сном за останні два десятки літ завдяки Фрайдові на основі психоаналізи поробили великі поступи, то все ще звязь між сонними явищами і дійсностю у більшости остала зовсім не розсліджена і таємнича.

Петро Нівлянд, визначний голяндський математик оповідає: В Амстердамі доконано страшного злочину. Годинникаря — родом із Льокль — напали незнані люде, звязали і вкинули до каналу. Витягнено його ще живого з води, але кілька годин пізніше він помер, а останні його слова були: „Ах, то драби!" Між паперами вбитого найдено такий білет, що правдоподібно недовго перед тим був написаний: „Тої ночі я мав страшний сон. Снилося мені, що мене напали два вбийники і звязаного вкинули до води. Вже четвертий раз повторяється цей сон. Хай Бог хоронить мене!" Найдено, ще другу записку годинникаря: „Колиб я наслідком якогось нещастя втратив життя, то прошу знахідчика цієї записки повідомити про це мого батька, міського радного в Льокль".

Челядник, у Гамбургі мав сон, що на гостинці буде вбитий. Розповів це свому майстрові. „То дивне, — відповів майстер — бо саме нині мушу вислати тебе до Бергедорфу з грішми!" Хлопець налякався дуже але мусів іти. Як пройшов уже добрий шмат дороги, завернув до найближчого села і попросив війта, щоби дав йому когось, що супровожавби його. Війт дав йому парубка. Як лише розпрощався з парубком, коли той відпровадив його трохи, знову заволодів ним страх. Тому вернув у село і знову просив війта, щоби його відпровадив хтось аж до Бергедорфу. Парубок знову пішов із челядником. Хлопець розповідає йому свій сон і той-сам парубок убиває хлопця.

Суд присяжних у Дісельдорфі засудив робітника Шрама за вбивство якогось Масена на смерть. Злочин представлявся так: Біля Шеленбурга (коло Дісельдорфу) виловлено трупа мужчини з двома ранами на голові від пострілу, а до ніг привязаний був камінь. Ідентичність вбитого годі було ствердити. В березні арештовано Шрама за якийсь інший злочин і замкнено ще з одним арештантом. В арешті Шрам мав сон, підчас якого голосно кричав: „Вкиньте його до Рену і привяжіть йому тяжкий камень до ніг. Запитаний товаришим келії, що значать такі слова, признався йому довірочно до злочину, сказав назвище вбитого і своїх спільників. Тіло вбитого ексгумовано і розпізнали в ньому Масена. Шрам відпекувався вини, але знавці признали, що він був убийником і його засуджено на смерть

П. Ковальчик.

ЗИМА.

Закостеніла грудь,
Замерзло серце вже.
Мороз поварив цвіт
І сніг покрив мій світ.
Ох! щастя вмерло все,
Надії вже не буть.

Зима кругом, зима,
В природі і в мені;
Кудою лиш зайду,
Я сум і біль знайду —
І тишком все мені
З очей спливе слеза.

Та після зим, снігів,
Морозів і метіль,
Весна прийде нова,
Життя збудить зі сна!
Та чи неправди біль
Ростопить у душі?

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Г. Т., Сиракюз, Н. Й. Такої полеміки не містимо, бо з неї нема ніякого хісна. Ви самі знаєте, що Ваші противники на те істнують, щоби перекручувати факти і писати свідомо неправду.

Справлення: Між жертводавцями Нюйорської Ліги Амер. Укр. Горожан має находитися гром. Яків Пшик $2.

Витинки з газет надіслали: М. Демчук з Шикаго, Ілл., М. Ставничий з Бостон, Масс., А. Допілка з Филипсбург, Н. Дж., С. Фігун з Вилмингтон, Дел., С. К. з Вилксбері, Па., Т. Туркевич з Сиракюз, Н. Й.

В. Кедровський.

1917 РІК.

Передрук заборонений. — Всі права застережено 1927 р.

(14)

Слова полковника Такаева скоро збулися й мені довелося вийти з дивізії. Здається, це був найліпший кінець для мене. Могло статися й гірше. Не знаю, чи моєму рапортові був даний хід, бо не було часу цікавитися. В той же день я одержав від полк. Такаева командіровку до Бендер та Могилева у справах скорострільних команд. Повернувся я назад до Кукавки десь за тиждень.

* * *

По кількаденному перебуванню в Могилеві я повернувся до команди. На другий день ранком одержав наказ від начальника бригади прибути до села Немерчі, місця розташування другого батальону бригади та новоприбувших людей моєї команди.

Коли я приїхав у Немерчі, то тут уже був і сам начальник бригади, полковник Такаев. Другий батальон був зібраний на площі разом з своїми офіцирами. Там же було й моє камянецьке поповнення. Нічого не говорячи мені, начальник бригади попросив мене пройти з ним разом до батальону.

Коли мене я начальника бригади привітав батальон кодом, по команді свого командіра, кубанського козака-осаула Костянецького.

Коли я трохи заспокоївся, начальник бригади звертається до мене й голосно каже:

— Командір другого батальона повідомив мене, що новоприбувша скорострільна команда протестує проти того, щоб ви були у неї начальником. Це також внесло непорозуміння й в самий батальон, люди якого стоять на стороні протестантів.

Не дуже я був здивований такою безтактністю начальника бригади, що пішов на вудочку Котляревського, та може й других офіцирів — йогож типу, істинно-руських Осетинів, або Кубанців ренегатів. Ждав я вже давно ексцесів з боку їх і нападки, та ріжні підкопи вони давно почали робити. Але поки за мною міцно стояла однонаціонально-українська скорострільна команда, мене не легко було вкусити, бо тоді моглоб дійти до дійсно активних протестів команди. Тепер же, коли команда розділена, а новоприбувша, подавляюча більшість, настроєна згори опозиційно до мене, настав момент розвязатись зі мною. Для мене все це стало відразу цілком зрозумілим. Пригадав я й справу з Чеченцями. Крім того помічав я давно, що в дивізії підбір такий, щоб активні елементи своїми переконаннями цілком відповідали переконанням старшого офіцирського складу. Тому активні „вороги" викидалися та замінювалися або цілком „своїми", або пасивно-слухняними. Для цьогож, гадав я, й наша команда була розділена на три. Разом з тим скорострільна команда з моряків балтійської фльоти, що з початку війни була при дивізії, тепер мала в повному складі бути відправленою з дивізії. Її революційного впливу инакше позбавитися не можна було, бо кожен окремий матроз-скорострільщик в ній був найактивнійшим агітатором та організатором. Вже в кінці квітня було видно, що наша дивізія дуже обережно й пильно готується до якоїсь акції й ліберальний її начальник, князь Багратіон, був, начебто за контрреволюційність, замінений найреакційнійшим в ній генералом, князем Гагаріном. Цей князь згодом, в часи корніловщини, повів дивізію на Петроград.

Я цілком зрозумів, що служба моя в дивізії вже закінчена, а тому я у своїй відповіді був нестриманий.

— Мене, пане полковнику, дивує та форма й обставини, при яких ви повідомляєте мене. Якеж мають до цього відношення не-скорострільщики та взагалі, чому ви вибрали таку абсолютно недопустиму у військову форму службових розмов зі мною? Ми-ж, здається, ще уявляємо собою військову частину, а не зборище, де службові питання можуть розбиратися шляхом мітінґування!

— Бачите, на такій формі настоювали офіцири батальона, щоби заспокоїти їхніх людий.

— Колиб ви не визнали це бажаним для вас, пане полковнику, то ви цього, гадаю, не зробилиб. Колиж цим цікавляться офіцири бригади, чи батальона, то для цього-ж істнує зібрання офіцирів, де можна булоб говорити при иншій обстановці й більш отверто.

В цей час виступає кілька кроків наперед один з молодих, недавно прибувших до дивізії офіцирів, Осетин-прапорщик, якого я після першого смотру в офіцирському зібранні дуже жорстоко критикував за незнання свого діла, за те, що він не мав права з таким знанням прийти у дієву армію, бо це при першому-ж бою може потягнути за собою багато непотрібних жертв, з причини повної його нездатности до командування. Між инчим він не тільки ні одного завдання не міг виконати на польових вправах, але й те саме можна було завважати на четовому навчанню.

— Дозвольте, пане полковнику, доложити, — звернувся він до начальника бригади, — що він підриває авторитет офіцирів бригади в їх пластунів. В той час, коли пластуни ходять у лорваних чоботах, а замісць нових одержали черевики з „обмотками", у нього команда ходить в добрих чоботах та ще має кожен скорострільщик по парі запасних, цілком нових чобіт. Він каже, що ми, офіцири, самі винні, що у нас люди босі, бо не дбаємо про них. Це викликає обурення проти нас наших пластунів.

— Коли це ви казали? — питає начальник бригади мене.

— Мене дивує, що наші розмови, хоч і неприємні для деяких офіцирів у тісному офіцирському гуртку в зібранню, пан прапорщик знайшов потрібним піднести тут при пластунах. Колиж це вже зроблено, то я стверджую, що дійсно це я не тільки казав, але й докоряв офіцирам, як своїм товаришам, що вони мало цікавляться інтересами своїх людей.

— Крім того, він взагалі досить нестерпимо й грубо критикує завжди поводження офіцирів — продовжує той-же прапорщик.

— Ага! Так би ви й сказали, пане прапорщику, — звертаюсь роздратовано до нього, — що ви ображені як офіцир. Тоді не треба цеї комедії, бо ви мусите знати, що робить офіцир, коли він вважає себе ображеним другим офіциром. Тому я заявляю, що я готовий і лише чекаю від вас відповідних кроків до виклику мене на двобій.

Після цих моїх слів говоривший якось зразу стерся, просто шмигнув кудись між пластунів і в середині кола другий „прокурор" не появлявся. Декілька хвилин тревала тиша. Начальник бригади мовчав. Нарешті я, щоби покінчити цю трагікомедію, заявив:

— Пане полковнику! Я вважаю для себе після цього абсолютно неможливим залишитися далі в дивізії. Тому прошу ваших заходів о перевід мене в другу дієву частину, а покищо сьогодня-ж дати мені відпуск, на який я вже давно маю право.

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

БОЛГАРИН ПРО ДРАГОМАНОВА.

Думаю, що Шановним Читачам буде інтересно довідатися про те, як відносились Болгари до нашого славного ученого М. Драгоманова. Подаю спомин Болгарина-студента Г. Цінова, котрий слухав виклади Драгоманова на університеті в Софії, столиці Болгарії. Він пише так:

„Рано, в жовтні 1892 р. коло 10 год. увійшов у авдиторію, з великою нетерплячкою очікуваний нами професор старої історії М. Драгоманів. Я мав честь бачити його тоді у перше. З довгою бородою, болізним лицем, одягнений у зимове пальто, поклонився нам незвичайно чемно і сів. Відразу замітна була велика непропорціональність між його зверхнім видом і внутрішними прикметами характеру.

Хороба страшенно мучила його. Йдучи на лекцію, брав Драгоманів з собою все лікарства і вряди-годи заживав їх.

Драгоманів був у високім степени красномовним і умів передавати свої думки як мистець, але не надуживав тої прикмети. Особливість його як оратора була в тім, що при дивній памяти і надзвичайній бистроті думки міг він цілі години говорити, не остановлюючись, щоби подумати. Один з товаришів часто говорив: Драгоманів, немов машина, котру треба тільки настроїти. Він остановляється тільки, щоби випити лікарства і за тим опять ллються із його уст тіж могучі думки, роки, цифри, імена і т. п. ніби він їх вивчив як „Отче наш".

В своїх лекціях був він завсігди обєктивним. Слова „з того виходить" у него не істнували. Він оставляв своїм ученикам робити виводи. Та чи инакше могло бути для Драгоманова? Бо инакше поступають тільки слабі, котрі бояться, що з їх докладу витягають другі не ті заключення, яких їм треба. У дослідах він давав тільки факти і оставляв своїм слухачам робити самим виводи.

Драгоманів любив слухачів і старався на всі способи їх гарно виховати. Його домашня бібліотека була завше на услуги учеників. Радо він предкладав їм все, що мав і хоть хорий, він все віддавав себе до розпорядимости тому з учеників, що бажав чогось навчитися. Він дуже любив бачити у себе дома всякого із своїх слухачів. Тямлю, як мило приняв він мене раз перед новим роком і запрошуючи, сказав отсі жартобливі слова:

„Прошу, прошу, та тільки вибачте, бо то в нас в дома зробили непорядок, бо бажають робити порядок". Дуже часто прохав слухачів-Болгар, щоби займалися студією історії своеї батьківщини. Коли завважав у котрогось з студентів якусь схильність до наукової праці, щиро такому помагав.

Через те користувався Драгоманів загальною пошаною та любовою. Для всіх студентів був він царем на університеті. З нетерпеливістю очікували всі його приходу на лекцію, спішили помогти йому сісти, а коли приходив, знимали з него пальто. В нашім курсі оден із студентів, що визначався особливою зручністю, узяв на себе обовязок услугувати Драгоманову. Кождий з нас з великим задоволенням старався чимнебудь йому прислужитися, а між тими були сини богатих родичів, як дідичів, графів та баронів. Ледви чи який генерал користувався такою пошаною серед своїх жовнірів, якою користувався Драгоманів серед своїх слухачів. Не мав він ні шаблі, ні строгого слова, а проте і без них було у Драгоманова найвідповідальніше військо. В Драгоманову бачили не тільки теоретика і наукового дослідника, але й діяльного знавця розвитку европейського парляментаризму.

Покинув Драгоманів своїх учеників тоді, коли він особливо був їм потрібний. І вони оплакали його усім серцем. Той, хто був свідком жалібної процесії, міг переконатися, яка велика була загальна туга, що огорнула студентів. Пропав тілесний Драгоманів, але дух Драгоманова, любов його слухачів до него і память про него останутся на завжди".

Оттак пише чужинець-Болгарин про нашого славного духового велитня Драгоманова.

В. Гасій.

ДБАЙМО ПРО РІДНУ ШКОЛУ В АМЕРИЦІ.

Недавно тому мав я нагоду бути на забаві в товаристві ім. О. Кобилянської. На тій забаві стрінув я припадково 10-літну українську дівчинку М. Федоришин, котра здивувала мене тим, що почала розпитуватися про старий край і війну з Поляками. Вона знала багато про наших славних людей та героїв, і я здивований запитав її, звідки вона того всього навчилася. На те одержав відповідь, що вона вміє вже читати по українськи та що багато з того знає з прочитаних книжок, а рівнож з оповідань своїх родичів, а головно з того, що навчилася в українській школі.

От і ця подія звернула мою увагу на те, що тепер робиться в Америці з реорганізацією нашої школи. Це справа дійсно дуже важна і на часі. Бо не буде правдивої української школи, не буде й українського духа в Америці.

Бувший У. С. С.

ЦІКАВИЙ ГОДИННИК.

У британському музеї в Лондоні є дуже гарний годинник, поділений на три поверхи. Побудував цей годинник годинникар Ісаак Габрехт у 1589-ім році в Штрасбурзі. Один із циферблятів має вказівку з округлим закінченням, що представляє сонце, друга вказівка, також із округлим закінченням, представляє місяць. Годинниковий механізм працює так досконало, що місяць закрив точнісенько сонце підчас останнього затьміння сонця.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ДЖЕМЕЙКА, Н. Й.

Збірка на потерпівших від повені.

Заходом бр. св. Юрія, від. 160 У. Н. Союза в Джамейці, устроено збірку на потерпівших від повені в Галичині. До сеї пори зібрано $26.00, котрі переслано до Обеднання.

Жертви зложили: Онищук Д. $2.00; по долярови: Париляк І., Миць Т., Костишин М., Пошто-лян М., Ковальчук М., Сташків Гр., Заборський М., Копечук С., Шемберко Ів., Воробець В., Воробець М., Біловус Т., Іванців С., Варварчин П., Александрович О., Атаманів І., Ревуцька Катерина, Данилюк Гр., Коман І., Грабар Ан., Леісв М., Сенкевич Й., Бойко С., Колтун С. — Разом $26.00.

Матвій Костишин, секр.

КАРНЕГІ, ПА.

З забави на потерпівших від повені.

На забаві у гр. Івана Станчака не забули гості і за Старий Край та зложили десять долярів на потерпівших від повені. Жертви зложили: І. Станчак $2.55; С. Ялечко 1.00, Т. Візняк 1.00, П. Хома 1.00, С. Ганчар 1.00, Марія Шпак 1.00, А. Жила 1.00; Я. Дзула 50 ц., Т. Цап 50 ц.; Емілія Ганчар 25 ц.; П. Гузар 20 ц. — Разом $10.00.

Стефан Ялечко.

КЛІВЛЕНД, О.

З діточого вечерка на потерпівших від повені.

Заходом укр. діточої школи ім. Тараса Шевченка в Іст Сайд, відбувся дня 26 листопада вечерок в галі Укр. Нар. Дому. В часі забави забрав голос голова сеї школи гр. Іван Кухта й попросив гостей, щоби зложили хочби маленькі жертви для потерпівших від повені в Галичині. Збіркою занялися шкільні діти, П. Гаврик, П. Биць і П. Чорний. Зложили по долярови: П. Чайка, М. Шиґда, М. Циктор; по пів доляра: Ів. Кухта, М. Задерецький, П. Биць, П. Синишин, Г. Самотіз, Ів. Пашковський; Мораль 25 ц. Разом зібрано на вечерку $8. Н. З. сколектував $2.50 від знакомих. Разом вислано до Обеднання $10.50.

Микола Задерецький.

ПЛЕЙНСБОРО, Н. ДЖ.

Вкладки до Просвіти.

Засилаю 13. долярів, котрі прощу вислати до Просвіти у Львові. Є се членські вкладки. Їх зложили: М. Кручковський $2.00, Мат. Сеник (членська вкладка) $2.00, дар для Просвіти $5.00 (7.00), Ст. Костів $2.00, Дм. Лацік $2.00. Разом $13.00.

Дмитро Лацік.

ВИКАЗ ЗБІРОК НА ЧИТАЛЬНЮ ПРОСВІТИ У ВОЛІ МАЗОВЕЦЬКІЙ, ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ПОВІТУ.

М. Малимон 5.00, І. Каменюк 2.00; по долярови: Д. Кіт, В. Гоменюк, С. Бендерський, С. Пастух, І. Староушний, Я. Метз, Д. Матвійчук, О. Шмокалюк, О. Кирик, Г. Федорук, І. Лесюк, М. Дембицький, М. Дзедзюх, В. Корняк, М. Захарко, Н. Гальчин, Т. Герчак, С. Вікарук, В. Дячук, І. Капій, О. Шкляренко, М. Клюсик, Г. Порциналюк, Н. Безкоровайний, І. Кальваровський; Т. Андрусишин 50 ц., С. Костюк 50 ц., Г. Капчук 50 ц. Підписаний доложив $16.50, що робить разом 50 долярів. Гроші вислано 25 жовтня, на що одержано посвідку з уряду читальні.

Антін Яворський.

ТОЛІДО, ОГАЙО.

На потерпівших від повені в Галичині.

Зложили: Бр. св. Николая, від. 167 У. Н. С., $5.00; по $1.00: Й. Розщіпка, Н. Скотинський, Ю. Ліщук, В. Унисько, А. Унисько, П. Звонкевич, Д. Медецький, М. Космина, О. Петришин, Н. Петришин, А. Крохмальний, Й. Балко, Н. Білян, М. Корнова, Д. Василишин, М. Ткаченко, І. Лоняк; по 50 ц.: І. Кульматицький, Г. Миськів.

Разом $23.00.

Гроші переслано до Обеднання.

Йосафат Розщіпка.

ЖАРТИ.

Святочні подарунки.

— Памятай, Ірцю, зайти до гафтярки довідатися, чи ця замовлена подушка вже готова. Мусиш прецінь нареченому дати на ялинку якусь власноручну роботу. А не забудь також поступити до цукорні, щоби там гарно спекли тісточка, бо це ж також твоеї власної роботи.

— Я купила мойому чоловікові на імянини гарну срібну папіросницю. Повинен бути задоволений, що я не забуваю про нього. Але мушу сказати, щоби рахунок за цю папіросницю прислали йому щойно після імянин.

— Но, нарешті полагодив я справунки... Моїй гарненькій Олюсі — які в неї ніженьки! — купив я синього лиса і перстенець із шафіром, бо вона просто гине за шафірами, а жінці купив я волічкові рукавички, хай бідненька не мерзне!

Синок (при сніданні розповідає, що йому в ночі снилося): Мене потрутило авто, на вулиці, волікло мене довгий шмат дороги а потім, потім, як то далі було на поліції, мамусю?

Мати: А відкіляж я це можу знати?

Синок: Таж ти також була зі мною на поліції!

Барбер (до свого помічника): Чому ти скалічив за вухом того пана?

Помічник: Бо в нього служить моя наречена. Це для неї знак, що я хочу нині вечером бачитися з нею.

— Позич мені двацять долярів!

— Маю лише вісімнацять долярів і 93 центи.

— То нічого, будеш мені винен одного доляра і сім центів!

— Подумай! Вечером в гостинниці хтось заміняв моє пальто!

— Алеж даруй, хтож то міг бути такий дурний мінятися за таке старе, подерте пальто?!

— Не знаю хто то, бо я вийшов скорше з гостинниці.

Мати вийшла на прохід з пятилітньою донечкою. Напроти них іде якась дуже товстезна пані.

Донечка: Мамо, чи це все то одна пані?!

— Ромку, ми не можемо подружитися! Мій батько програв у карти весь маєток!

— Не бійся нічого! То я власне витрав у нього!

— Я раз найшовся віч-на-віч із тигром.

— Деж то було?

— В менажерії!

Служниця (до пана, гнівно): Прошу пана не казати мені, що я не маю смаку! Може я колинебудь узяла на голову капелюх пані?!

Маляр (до модельки): Щож там? Чомуж не виходите? Може не хочете позувати?

Моделька: Хочу — але ви, пане, дайте слово, що не будете дивитися!

— Признаю, що я драб, що повинен зачати нове життя, але хто дасть мені грошей на прожиток?!

Лікар і адвокат на прогульці збилися з дороги. Зайшли до селянської хати. Селянин дав їм сніданок. Почалася балачка. Лікар і адвокат знали богато жартів, тож хотіли трохи насміятися також і з селянина. Тепер прийшла черга на селянина. Він став розказувати: „Був раз славний хірург. Прийшлося йому оперувати хорого. Підчас операції лікар у розгарі виняв хорому замісць хорого органу — совість!" — „А хорий, чи виздоровів?" — спитав адвокат. — „Певно, — відповів селянин — але, що вже не мав совісти, не надавався до нічого інщого і... став адвокатом!"

Служниця (приходить питатися за службу): Я приходжу в справі місця, що то було оголошення в часописах, що пані шукають служниці?

Пані: Шкода, бо це місце вже заняте. Може позавтра буде вільне.

Суддя: То вас бачили в другій годині по півночі в домі свідка. Чого ви там шукали?

Обвинувачений: Я помилився щодо дверей.

Суддя: Чи ваш ключ від брами надавався?

Обвинувачений: Ні, я мав витрих.

ПОДЯКА

„У Свободі помістив був Комітет будови Нар. Дому у селі Заднишівці, скалатського повіту, з Ню Йорку свій звіт, скілько вислав зібраних жертв до розпорядимости Комітетови в ріднім селі Заднишівці й рішив знова віднестися з просьбою до односельчан, котрі замешкують в околиці Ню Йорку, щоби занятися знова збіркою, щоб збільшити наші фонди та щоби засоромити наших ворогів, які так часто говорять, що Українців нема. Одначе наша патріотична молодь з рідного села, перенята духом любови до своеї Вітчини, дізнавшися, що українська національність виставлена на сором і ганьбу нашими ворогами, зарядила другу збірку поміж собою. Збіркою занявся Павло Білик з Нортгемптон, Па., і зібрав між своїми односельчанами котрі також замешкують в Бетлегем, Па., і Назарет, Па., 40 долярів, котрі передав на руки комітету будови Нар. Дому в Ню Йорку. При сій нагоді комітет заявляє, що збірка на повисшу ціль будеться продовжати дальше, щоби помогти нашим землякам докінчити розпочате діло. Тому кожний повинен поспішити з датком. Отсі громаде зложили другий раз свої жертви: М. Гіль 7 дол.; по 5 дол.: Т. Гурин, І. Чорній, М. Гурин, П. Білик; І. Вербіцький 2 дол.; по 1 дол.: С. Малярчук, С. Ковалишин, П. Ленчук, І. Жеребецький, С. Простий, С. Кудрик, В. Катараш, М. Смолин, В. Баць, О. Білик, Т. Марищак. — Разом $40.00. Гроші вислано до краю. Попередно вислано $72, що робить $112. В Ню Йорку зложено до сеї пори $537, що робить з долученою позичкою $200 разом $843.

Всім жертводавцям складаєм щиру подяку.

За Комітет:

Тимко Милещук, голова;
Микола Кавецький, касіер;
Микола Гук, секретар.

ПРОЄКТ НАВОДНЕННЯ ПУСТИНІ САГАРИ.

Французький уряд хоче засмотрити у воду свої пустинні посілости в Африці. Експедиція переїхала автами Сітроена і Рейнольда цілу пустиню і доказала, що зовсім можливо є здобути Сагару для культури і міжнародної комунікації. Після тої експедиції фр. уряд вислав більше наукових експедиций, зложених з учених геольогів і географів для дослідів. Експедиції ці ствердили, що Сагара складається не лише з мертвих, піскових просторів, але що у них переважає вапняний масив, що йде від Атлантійського океану через Червоне море в глибину Азії. Така почва вимагає богато води. Одначе джерела присипані там летучим піском і не можуть виступити на поверхню, бо всякають у пісковий ґрунт. Коли вдасться ці жерела забезпечити перед засипанням, тоді не буде поважніщої перешкоди до культивування. Досліднйки ствердили, що під піском є величезні резервуари води. Тубольці знають це вже давно. Бедуїни нераз шукали сліду якогось жерельця, а відкривали великі маси води, які не могли там найтися лише завдяки дощеві і мусять мати якесь получення з морем або рікою. Головним завданням фр. уряду є видобути воду до горішних верств ґрунту. Тому вертять у місцях, де — як догадуються — є жерельні середкй. Вчені гадають, що ріки Нігер, Сенегаль й озеро Чад, прибираючи при кінці східний напрямок і впадаючи до Нїлю, дістають доплини води саме з таких підземних струмків. Із тих головних жерел мають утворити сітку инших і поширити на якнайбільший простір, передовсім у вищих, досі зовсім сухих верствах ґрунту. Це позволить плекати штучно ростини, бо вони матимуть вохкість і так повстане богато нових оаз в Сагарі. Можливо, що як викриють напрямок струї підземних вод, вдасться видобути зі землі цілі доплини рік. Між оазами мають побудувати спеціяльні шляхи для автомобільної комунікації і торговельних транспортів. Спеціяльні віддіди військ дбатимуть про безпеку тих осель перед грабіжницькими нападами Бедуїнів. Учені гадають, що як наводниться Сагара, то і клімат її злагідніє. А це влекшить людям населюватися в тій країні. Отже велика пустиня, де ще біліються черепи і кости пропавших подорожників, мала би статися довним середовищем культури й економічного розвитку. Самособою плян наводнення й залюднення Сагари образований на довший час. Коли ця праця вдасться, може потревати десятки і сотки літ.

ДО ВІДОМА

Ввсім Братствам і Товариствам в Ню Йорку і околиці, що Українська Школа в Асторії, Л. Ай., устроює ПІКНІК на 10. червня 1928. Проситься всі організації, щоби стрималися на той день від ріжних підприємств. 14-16

ЗАРЯД УКР. ШКОЛИ В АСТОРІЇ.
Ан. Климишин, секр.

ІНДІЙСЬКА САЛЬОМЕ.

В Калькуті, столиці Індії, відігралася трагедія, що пригадує трагедію біблійної Сальоме. Джаванська танечниця Гадімач, яка виступала в калькутських варієте, сталася богинею тамошньої поважної богатої молоді. Але Гадімач, яку називали „мармуровою", твердого серця, сміялася з тих, хто через неї поповнив самовбивство з любови. Та прийшла і на неї черга. Залюбилася в молодім чоловіці, який був зовсім рівнодушний на її любов. Любов Гадімач перемінилася скоро у ненависть. Присягнула, що пімститься на ньому. Скоро надарилася нагода. Найшла Індійця, засліпленого в любови до неї, який стався орудіям у її руках. Сказала, що вислухає його, коли вбє ненависного їй молодця й принесе їй його голову. Той, пяний любовю, наняв кількох злочинців, які вбили згаданого молодця. Танечниця мала голову улюбленого, як собі обіцяла була. Вбивство вийшло скоро на яву, справою занялися власти, а судова розправа виявила любовну трагедію, яку знає лише Схід. Здавалося, що оживають прастарі оповідання. Свідки зізнали, що танечниця не виявляла ні трохи жалю, як глядїла на відрубану голову, навпаки, кинулася пристрасно на неї, цілувала її й пестила. Також перед судом не виявила танечниця ні трохи жалю. Судді збентежились, як танечниця сказала, що з цього зрозуміле, що мусів згинути той, який погордив її любовю.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

СИМСОН, ПА. Бр. св. Василія, від. 43, подає до відома своїм членам, що спеціяльний мітінґ відбудеться в сю неділю в Рітер Гавз ч. 23. На сей мітінґ мають явитися всі члени. Не явившися член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Софрон Теличко, предс.; Николай Костюк, секр.

ВІДОЗВА
до громадян з Лежахова, ярославського повіту.

Громадяне з села Лежахова, ярославського повіту й инші ідейні одиниці, не відкажіть нашій просьбі, яку пониже наводимо. Хочемо докінчити Народний Дім, той освітний центр, де мала би виковуватися краща доля для нашого народу. Знаємо дуже добре, що не було, на світі, немя і не буде такого чуда, щоби наш Дім виріс сам без матеріялу і людської праці. Щоби ми могли мати матеріял і фахових людей, треба грошей. Тепер подумайте, браття, хто нам дасть гроші! Хто нам їх принесе, звідки нам їх взяти? Ми є тої гадки, що мусимо шукати помочі поміж самими нами. Нема серед нашого народу богатих панів-аристократів, а коли хочемо жити як нарід, мусимо виробити зпоміж себе селянську аристократію духа. Учімся панувати у своїй хаті. Та хата має виховати нам молоде поколїння, котрого завданям буде збудувати ще одну будівлю для цілого українського народу, свою власну державу. Громадяне, поможіть хочби невеличкою жертвою до здійснення сеї високо ідейної цілі.

Не відкладайте тої відозви, поки не застановитеся над тим, кільки добра ви робите, складаючи хочби малу жертву на таку важну ціль. Комітет з Філаделфії, Па., аннявся збіркою в Кліфтон, Па. і в Честер, Па. Всіх грошей зібрав $784.00 та вислав їх на руки Комітету у Лежахові.

У тім домі має міститися читальня Просвіти, коопepaтива й молочарська спілка. Жертви проситься слати на адресу Просвіти в Лежахові, на руки Івана Демчака, або також на адресу: John Moroz, 4363 Main St., Manayog, Philadelphia, Pa.

Бажані інформації подасть секретар John Czopik, 726 N. 7th St., Philadelphia, Pa.

Іван Мороз, голова;
Іван Чопик, секретар;
Юрко Гораль, касієр;

Спис жертводавців на Народний Дім в Лежахові.

І. Пеленський $6.00; М. Нісевич 3 дол.; М. Дармограй 3 д.; о. Пик 2 дол., П. Богть 2 д.; по 1 дол.: І. Василенко, Д. Матічак, І. Пентельо, М. Коник, І. Вишиванюк, А. Гребоза, А. Стецишин, Г. Котик, І. Федор, В. Гричишин, І. Крамар, І. Зімбер, М. Гісь, Г. Гриньків, С. Тилиця, І. Дувер, І. Ковальчук, К. Терешко: Катерина Лобає 1.50; по 1 дол.: І. Клюка, І. Піхота, І. Гальчук, Н. Н.; Д. Желяско $1.75; Д. Вастей 1 д., М. Федорак 1 дол.; по 50 цнт.: В. Феденко, П. Сідорський, В. Васюта, О. Далавур, І. Федоров, Анна Бобік; дрібними датками $2.25.

І. Мороз 121 дол.; С. Чопик 100 дол.; М. Гойло 56 дол.; М. Дудух 41 дол.; І. Чопик 35 дол. П. Чопик 30 дол., Д. Гораль 30 дол.: Ю. Гораль 29 дол.; М. Чопик 26 дол.; М. Дубенський 22 дол., С. Кіцак 22 дол.; Ф. Братко 20 дол., О. Дідух 20 дол.; П. Саїдло 15 дол., П. Стахневич 15 дол., І. Кіцак 15 дол.; О. Коваль 10 дол., С. Ткач 10 дол.; М. Семен 7 дол.; І. Стахневич 5 дол., І. Братко 6 дол.; по 5 дол.: Д. Штогрин, Д. Кужьолко, В. Заморський, Анна Клюка, Катерина Щурко Т. Гопко, Д. Сідор, І. Мацей, М. Клюка, І. Давидович, Ф. Дідух, Катерина Іщук; по 3 дол.: П. Перих, І. Папа, С. Горотько, Ю. Пашко, І. Бучко, М. Смітанюк; по 2 дол.: В. Кульчицький, А. Матиту, О. Дзиндзик, І. Кіцак, Тарас Лишак, О. Семен, М. Зіць $1.50; по 1 дол.: А. Шарлай, В. Олійник, І. Олійник, П. Кирилюк, Г. Гринків, М. Козак, Г. Гричишин, Г. Козак. — Разом $784.00.

Між знодами.

— Гаґька, хотіла би ти дістати такі брилянтові ковтки? Вір мені, куплю тобі їх, а як би вдалось, то принесеш ще до будь хліба і ковбаси.

ОПИР ССЕ КРОВ ДИТИНИ?

У середновічних часах люди вірили в опирів і тепер ще вірять у темних закутинах. Опир то мерлець, що нічю встає з гробу, навідує сплячих людей, найчастіше сплячі діти, висисає з них кров. Так опир продовжає своє прокляте життя. Тіло такого опира — так вірило простолюддя — не псувалося, а шанати його було по черковних варках. Способом на опира було, що його тіло пробивали осиковим колом. Нераз таке бувало і на Україні. Віра в опирів відбилася і в народній творчости, в казках. Тепер варшавська преса розписується про опира, що навідував хату банкового урядовця в Мокотові біля Варшави. Урядовець цей розказуе, що як він у серпні спровадився до нового мешкання, зачалися діяти несамовиті річи: чути були якісь галаси, стукіт, відголоси кроків, пересування обстанови. Одної ночі служниця нарobила крику, що хтось хотів її вдушити. Опісля й сам банковець — так він впевняе — бачив того опира, що найрадше зявляється біля ліжечка дитини. Жінка також часто будилася з криком і просила помочі. По якімсь часі запримітили батько і мати, що дитина скоро худне; за останній місяць утратила пять кг. на вазі. Одного дня рано принесла жінка дитину і сказала, що тої ночі знов бачила, як опир крутився коло ліжечка дитинки. На шиї дитини запримітили невеличку ранку, на другий день рано другу ранку і так що дня. Дитина будилася щораз блідша, виснажена, зі слідами скалічень на жилі. Урядовець на просьбу жінки випровадився з того мешкання до готелю. Дівчинка поправляється в очах, уже румяна й має апетит. Хто хоче, хай вірить у того опира, та найправдоподібніше, що то родичі з любови до дитини вмовили собі таке, або хтось, що хотів їх позбутися з мешкання, страшив їх так.

Спокійний.

— Даруйте, ви сидите на моїм капелюсі.
— Або ви вже хочете йти?